

PRIROČNIK

ECVET KOT PODPORA VSEŽIVLJENJSKEMU UČENJU

Pripravili člani slovenske skupine ECVET strokovnjakov in
Urška Slapšak, CMEPIUS

Ljubljana, december 2015

Kazalo

Kazalo	1
Uvod	2
Nameni in cilji ECVET-a v Vseživljenjskem učenju	3
ECVET in načrtovanje programov usposabljanja v izobraževanju odraslih	10
Učne enote in učni izidi	12
Ocenjevanje	14
Potrdila in dokazila o zaključenih učnih enotah	15
Zaključek	18
Literatura in viri	19
PRILOGA 1: Oblikovanje učnih enot z uporabo ECVET načel	20
PRILOGA 2: Terminologija	23

Uvod

ECVET je evropski kreditni sistem za področje poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja. Je sistem, ki je namenjen prevajanju učnih izkušenj v enote učnih izidov, ki skupaj tvorijo kvalifikacijo, osnovano na ECVET točkah. Sprva se je ECVET sistem uporabljal le na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja, v letu 2011 pa je ECVET Users'Group¹ pripravila dokument z naslovom Using ECVET to Support Lifelong Learning² z namenom, da se spodbudi uporaba ECVET načel in orodij³ tudi v vseživljenjskem učenju odraslih.

V Sloveniji od leta 2012 deluje slovenska skupina strokovnjakov, katere glavna naloga je promocija že nastalih rezultatov, metodologij in orodij za učinkovito implementacijo sistema ECVET v Sloveniji⁴ (koordinacijo dela skupine vodi nacionalna agencija CMEPIUS). Ta skupina se je v letu 2014 odločila, da se pripravijo tudi za slovenski prostor kratka priporočila za uporabo ECVET-a v vseživljenjskem učenju, kjer je pomembno izpostaviti predvsem to, da je ECVET model, ki podpira fleksibilizacijo poti za pridobitev kvalifikacije in izboljša možnosti za razvoj vseživljenjskega učenja. Olajša postopke priznavanja rezultatov učenja, ki jih je dijak ali odrasla oseba pridobil v drugih učnih okoljih – lahko v drugih državah, različnih inštitucijah ali sistemih pa tudi z učenjem v formalnem, neformalnem ali priložnostnem učnem okolju.

Pred vami je priročnik, ki vključuje ključna sporočila iz evropskih priporočil (iz dokumenta Using ECVET to Support Lifelong Learning, 2012) ter tudi nekatera strokovna priporočila, ki izhajajo iz razvoja in prakse slovenskega poklicnega in strokovnega izobraževanja za mladino in odrasle.

¹ V skladu z ECVET priporočili je bila ustanovljena Skupina za uporabo sistema ECVET (ECVET Users' Group) katere ključne naloge so zagotavljanje kakovosti in usklajenosti koordinacije ECVET-a, sodelovanja in izvajanja ECVET principov. Predseduje ji Evropska komisija, sestavljajo pa jo predstavniki nacionalnih ministrstev, pristojnih za poklicno izobraževanje in usposabljanje, skupaj z drugimi zainteresiranimi inštitucijami poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki sodelujejo pri izvajanju ECVET principov, na primer, socialni partnerji, združenja delodajalcev in nacionalne agencije, ki so zadolžene za izvajanje Erasmus + programa.

² Priročnik s tem naslovom je bil objavljen marca 2012 in je dostopen tudi na spletni strani: http://www.ecvet-projects.eu/Documents/ECVET_Lifelong_Learning_LLL_Final_Web_ISBN.pdf

³ ECVET je evropski kreditni sistem za področje poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja. Je sistem, ki je namenjen prevajanju učnih izkušenj v enote učnih izidov, ki skupaj tvorijo kvalifikacijo, osnovano na ECVET točkah. (Več o ECVET-u tudi na evropski spletni strani: <http://www.ecvet-team.eu/en>)

⁴ Več o slovenski ECVET skupini lahko preberete na spletni strani: <http://www.cmeplus.si/poklicno-izobrazevanje/slovenska-skupina-ecvet-ekspertov/>

Nameni in cilji ECVET-a v Vseživljenjskem učenju

ECVET je lahko eden od instrumentov, ki podpira priznavanje učnih izidov v procesu vseživljenjskega učenja. Za zagotavljanje priznavanja učnih izidov, je ECVET lahko komplementaren in dopolnjujoč z:

- razvojem ogrodij kvalifikacij (SOK)⁵,
- uporabo pristopov vrednotenja in priznavanja neformalnega in priložnostnega učenja,
- uporabo kreditnega sistema (ECTS) v visokošolskem izobraževanju,
- Europass dokumenti, ki omogočajo beleženje kvalifikacij, kreditov in učnih izidov.

ECVET je pomemben tudi za politike vseživljenjskega učenja, saj lahko prispeva k:

- povečanju zaposljivosti,
- povečanju učne mobilnosti,
- večji socialni vključenosti (zaposlenih in učečih se).

V dokumentu Using ECVET to Support Lifelong Learning, je še posebej poudarjeno, da ECVET »... spodbuja in omogoča razvoj fleksibilnih in individualiziranih poti učenja ter priznavanje učnih izidov, ki se pridobijo tudi v neformalnem in priložnostnem učenju« (prav tam, 2012, str.9).

V kontekstu ekonomskega prestrukturiranja, ko ena delovna mesta izginjajo, druga pa nastajajo, ob tem pa primanjkuje ustrezno usposobljenih delavcev, je vedno več potreb po fleksibilni delovni sili, po zaposlenih, ki nenehno nadgrajujejo svoje znanje, spretnosti in kompetence. Hkrati pa se tudi pričakuje, da imajo ljudje možnosti nadgrajevati znanje, spretnosti in kompetence. Ob tem je ob vseh ekonomskih prestrukturiranjih potrebno upoštevati tudi demografske spremembe, hitro staranje prebivalstva Evrope, podaljševanje delovne aktivnosti, kar podaljšuje čas za pridobivanje in nadgrajevanje znanj, spretnosti in kompetenc.

Da je znanje potrebno nenehno posodabljeti, saj so družbeno-ekonomske spremembe v sferi dela in osebnega življenja vse hitrejša, postaja stalnica vsakodnevnega življenja ljudi, delodajalcev, odgovornih deležnikov, načrtovalcev politik izobraževanja, zaposlovanja in razvoja gospodarstva.

⁵ Slovensko ogrodje kvalifikacij (SOK) predstavlja enotni sistem kvalifikacij v Republiki Sloveniji za razvrščanje kvalifikacij v ravni glede na učne izide. Več informacij na: <http://www.nok.si/>

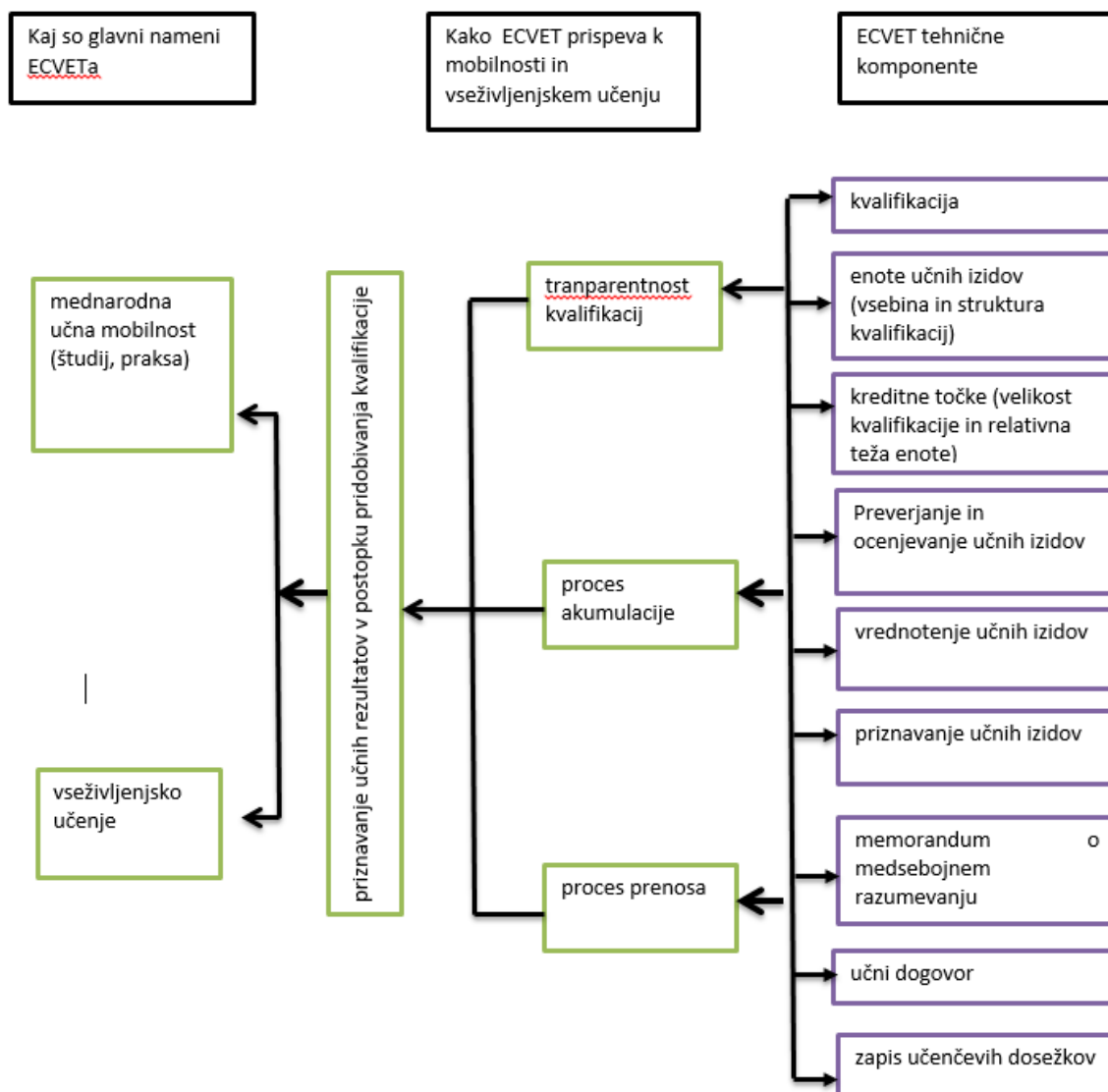
Evropska skupnost si je zastavila za temeljni cilj, da se ekonomski in socialni kapital prebivalstva Evrope najbolj učinkovito izkoristi (glej tudi dokument Evropa 2020, EK, 2010).

Pričakuje se, da vseživljenjsko učenje pomaga posamezniku pri individualni tranziciji med različnimi zaposlitvenimi možnostmi, bodisi znotraj istega podjetja ali med različnimi sektorji, prav tako v tranziciji iz brezposelnosti v zaposlenost idr. Vseživljenjsko učenje naj bi prispevalo tudi k večjemu ujemanju med potrebami trga dela – delodajalcev in ponudbo delovne sile (njene usposobljenosti) (prav tam, 2012, str. 10).

Tako ECVET orodje lahko pomaga vseživljenjskemu učenju, da se izboljša transfer, priznavanje in akumuliranje znanja, ki si ga je posameznik že pridobil v preteklosti. Lahko olajša razvoj individualiziranih poti vseživljenjskega učenja, pridobivanje znanj, spretnosti in kompetenc, ki prispevajo k posameznikovem napredovanju v sistemu kvalifikacij.

Shema 1: Cilji ECVET-a in tehnični elementi (komponente)⁶

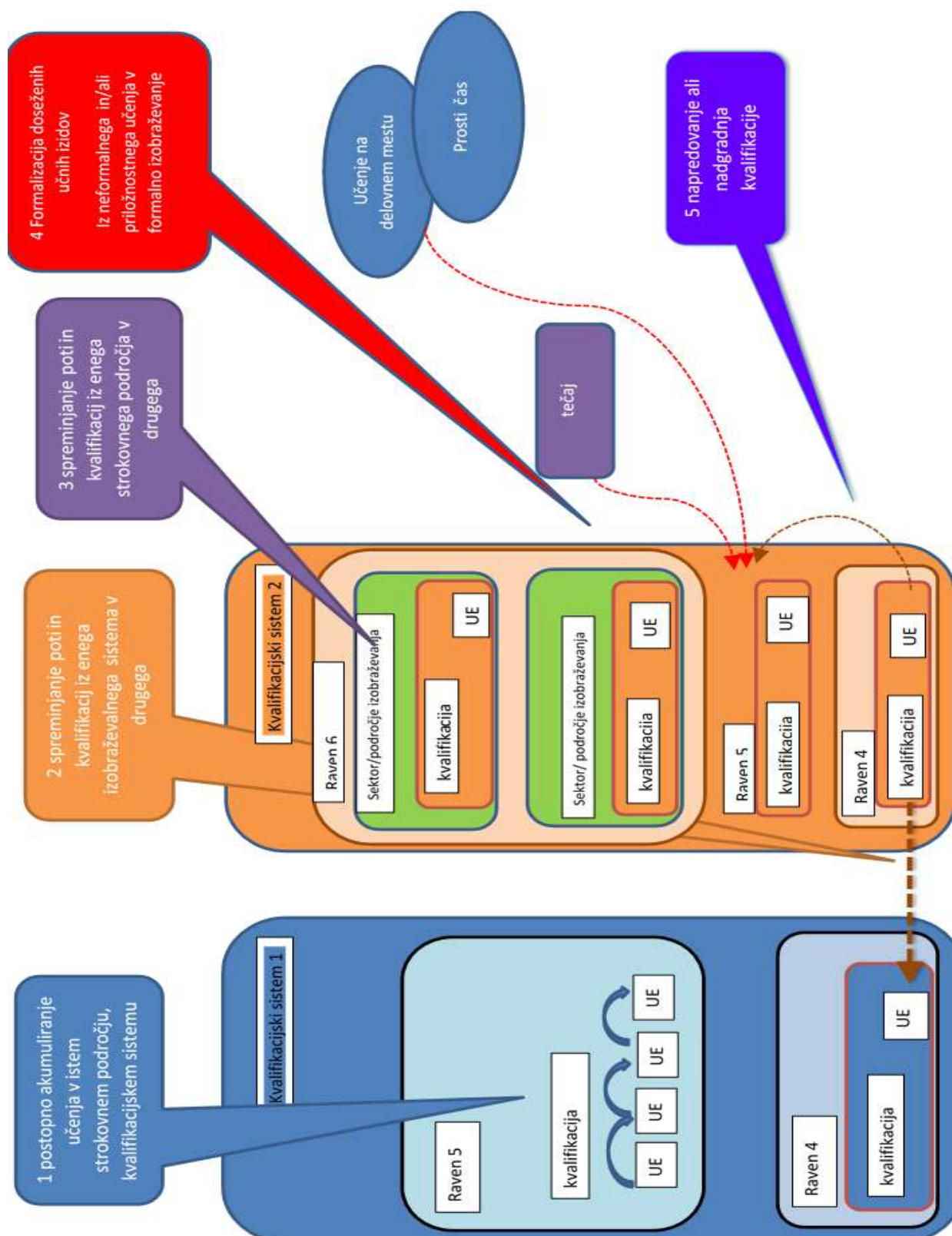
⁶ ECVET Users`Group, Using, ECVET to Support Lifelong learning , 2012

ECVET Users' Group je v priročniku Using ECVET to Support Lifelong Learning opredelila, da je 5 najpogostejših možnih situacij, kako se ECVET lahko uporabi v vseživljenjskem učenju:⁷

- postopno akumuliranje učenja (*progressively accumulating learning*): postopno osvajanje posameznih enot programa, z možnimi prekinitvami na poti učenja, toda s ciljem pridobitve kvalifikacije;
- spreminjanje kvalifikacije v istem kvalifikacijskem sistemu (*changing the pathway and qualification within the same qualification system*): prenos in akumuliranje enot programa znotraj istega kvalifikacijskega sistema;
- spreminjanje poti in kvalifikacij iz enega sistema v drugega (*changing the pathway and qualification from one system to another*): prenos in akumuliranje enot programa na isti ravni/stopnji, a iz enega izobraževalnega ali kvalifikacijskega sistema v drugega (na primer: iz bolj ozko usmerjenega nadaljnega poklicnega izobraževanja za pridobitev kvalifikacije, k bolj širokemu začetnem poklicnemu izobraževanju, ki daje več priložnosti)
- formalizacija doseženih učnih izidov (*formalising achieved learning outcomes*): vrednotenje in priznavanje učnih izidov pridobljenih v neformalnem in priložnostnem učenju, z namenom pridobiti kvalifikacijo v formalnem sistemu kvalifikacij;
- ali nadgradnja kvalifikacije (*progressing or upgrading a qualification*): transfer in akumuliranje posameznih enot programa iz kvalifikacije na eni ravni/stopnji na kvalifikacijo na višji ravni/stopnji (iz srednješolskega izobraževanja na istem področju na višješolsko izobraževanje).

Opisani nameni so predstavljeni tudi v shemi 2.

⁷ prav tam, 2012, str. 11; glej tudi shemo 3: Uporaba ECVET-a za pridobitev kvalifikacij v perspektivi vseživljenjskega učenja: pet različnih situacij

Shema 2: Uporaba ECVET-a za pridobitev kvalifikacij v perspektivi vseživljenjskega učenja: pet različnih situacij⁸

⁸ ECVET Users` Group, Using ECVET to Support Lifelong Learning, 2012, str.12

Z vidika **slovenske prakse poklicnega in strokovnega izobraževanja** bi izpostavili, da ima ECVET v vseživljenjskem učenju več možnih namenov:

1. **Namen uporabe ECVET principov v vseživljenjskem učenju je podpirati horizontalno prehodnost** med programi tako formalnega izobraževanja (tistimi, ki omogočajo pridobitev izobrazbe), kot neformalnimi programi, usposabljanji, tečaji ter pridobljenimi certifikati za Nacionalno poklicno kvalifikacijo.

S pomočjo principov ECVET-a (učni izidi, oblikovanje transparentnih učnih enot in ocenjevanje) bi omogočili stalno medsebojno priznavanje dosežkov posameznika, ki **tako prehaja iz sistema v sistem** (formalno, neformalno, usposabljanj, NPK, itd.) pa tudi na trg dela. Saj so učni izidi, ki jih je posameznik pridobil v različnih učnih okoljih; opredeljeni tudi na podlagi potreb delodajalcev in trga dela, jasno zapisani in tako lažje prepoznavni na trgu dela.

2. **Priznavanje neformalno in priložnostno pridobljenih znanj pri pridobivanju kvalifikacij na isti ravni ali višji ravni**

Namen ECVET-a je podpora prenosu, priznavanju in akumulaciji že preverjenih učnih izidov posameznikom, ki so v procesu pridobivanja kvalifikacije. ECVET naj bi omogočil posameznikom, da v procesu pridobivanja kvalifikacije (tako pri menjavi strokovnega področja na isti ravni, kot pri pridobivanju kvalifikacije na višji ravni) gradijo na že osvojenem znanju. Pristojne inštitucije lahko z uporabo ECVET-a omogočijo posameznikom, da se jim prizna znanje, ki je bilo pridobljeno v tujini, v drugi inštituciji ali drugem sistemu ali z neformalnim učenjem.

ECVET tehnične komponente (učne enote zapisane z učnimi izidi), omogočajo komunikacijo med deležniki o tem, katera znanja posameznik že ima, v postopkih vrednotenja in priznavanja učnih izidov. Omogočajo tudi razvoj skupnega jezika med deležniki v poklicnem izobraževanju in usposabljanju. Kljub temu pa ECVET zahteva medsebojno zaupanje med pristojnimi inštitucijami tako na nacionalni, kot na evropski ravni.

3. **Prepoznavanje neformalno in priložnostno pridobljenih znanj pri prehodu v delo**

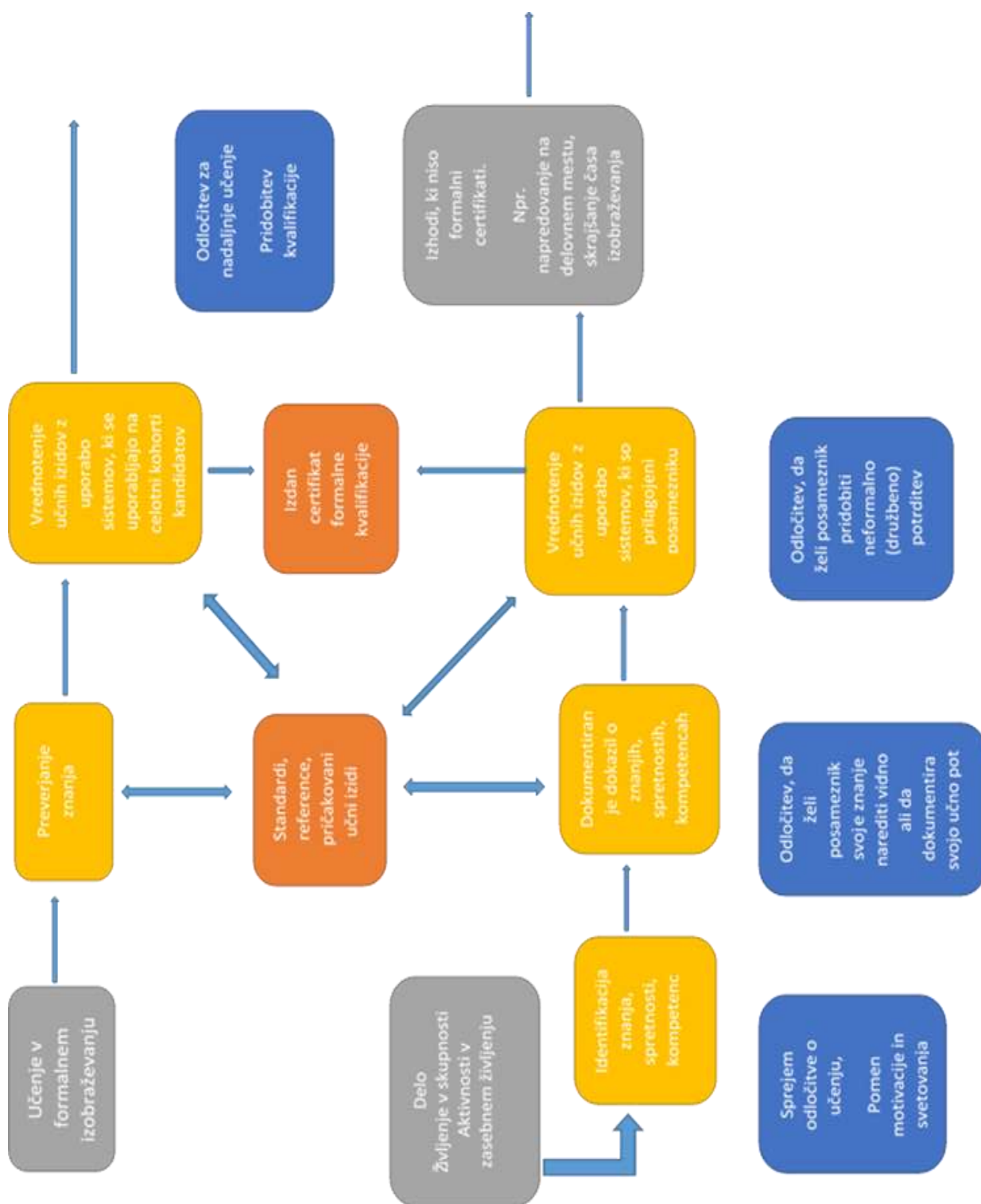
Z uporabo ECVET principov lahko usvojena znanja, spretnosti in kompetence zapišemo tako, da omogočajo lažjo prepoznavo s strani potencialnih delodajalcev, svetovalcev na Zavodu RS za zaposlovanje ali kadrovske agencijah. Na tak način je uporabnost in vrednost teh znanj večja in omogoča hitrejši prenos na trg dela.

4. **kvalifikacije v daljšem časovnem obdobju**

Posamezniki lahko v daljšem časovnem obdobju, tudi s prekinitvami, pridobivajo posamezne učne enote, ki vodijo k kvalifikaciji.

Opisane namene prikazuje tudi spodnja shema, ki je bila v letu 2009 objavljena v CEDEFOP⁹-ovih Evropskih priporočilih za vrednotenje (validacijo) neformalnega in priložnostnega učenja.

Shema 3: Možne poti iz učenja v certificiranje (podelitev spričevala, certifikata)¹⁰

⁹ CEDEFOP je evropski center za razvoj poklicnega izobraževanja in usposabljanja

¹⁰ Evropska priporočila za vrednotenje (validacijo) neformalnega in priložnostnega učenja (CEDEFOP 2009)

ECVET in načrtovanje programov usposabljanja v izobraževanju odraslih

Iz predstavljenih namenov¹¹ je izpostavljen predvsem vidik pridobivanja ali spreminjanja kvalifikacije, v izobraževanju odraslih pa širše gledano ECVET lahko pomeni tudi:

- spodbujanje odraslih k večjemu vključevanju v različne oblike neformalnega in priložnostnega učenja, saj se učni izidi, pridobljeni na ta način, lahko ovrednotijo in priznajo;
- razvijanje in vzpostavljanje sistemov ugotavljanja in priznavanja, ob tem pa več sodelovanja različnih partnerjev (deležnikov) iz sfere izobraževanja, zaposlovanja in gospodarstva;
- lažje prehajanje med različnimi ravni/stopnjami kvalifikacij ter s tem večje možnosti za razvoj kariere (horizontalno in vertikalno napredovanje), ohranjanje zaposlitve idr.;
- večja zaposljivosti in mobilnost na trgu dela pa pomeni tudi preprečevanje socialne izključenosti in tudi preprečevanje revščine.

Vse to pa narekuje izobraževalcem odraslih, da:

- pripravljajo tudi neformalne programe izobraževanja tako, da so zapisani v obliki učnih enot in učnih izidov,
- da programe neformalnega učenja prilagajajo aktualnim potrebam trga dela, da se tesneje povežejo pri pripravi programov z delodajalci,
- da so potrčila, ki jih izdajo po zaključenih neformalnih izobraževanjih zapisana tako, da izkazujejo kaj posameznik zna in kaj lahko uporabi v novih kontekstih (katere učne izide je usvojil),
- da razvijajo in zagotavljajo transparentne postopke za ugotavljanje, vrednotenje in priznavanje učnih izidov, ki temeljijo na opredeljenih standardih kakovosti,
- da so vpeti v nacionalni okvir kvalifikacij in hkrati tudi v specifične potrebe svojih lokalnih okolij.

Zato je pomembno, da izobraževalci odraslih nadgrajujejo znanje o tem:

- kako se strukturirajo in zapišejo učne enote ter učni izidi,
- kako se preverja in ocenjuje znanje,
- kakšna potrdila se izdajo (katere informacije naj vključuje potrdilo),
- kako analizirajo potrebe na trgu dela in le-to prenesejo v vsebine programov izobraževanja,
- kako se povezujejo s socialnimi partnerji in drugimi deležniki (na nacionalni in regionalni ravni) pri pripravi programov usposabljanj ter pri izpeljevanju postopkov za ugotavljanje, vrednotenje in priznavanje učnih izidov ipd.

O vsem tem na kratko pišemo v nadaljevanju. Preden opredelimo, kaj so učne enote in učni izidi, pa na kratko še predstavimo, kako so opredeljena izhodišča za pripravo programov izobraževanja odraslih, na kar se navezuje tudi opredeljevanje učnih enot in učni izidov v skladu s priporočili ECVET-a.

Temeljno izhodišče za opredelitev sestavin javnih izobraževalnih programov za odrasle je veljavna zakonodaja na področju vzgoje in izobraževanja. Poleg tega se je v času kurikularne prenove v 90-tih letih 20. stoletja, pripravil dokument z naslovom Izhodišča za kurikularno prenovo izobraževanja

¹¹ na str. 8 tega priročnika

odraslih in oblikovanje programov za izobraževanje odraslih (sprejel Strokovni svet v letu 1997)¹², v katerem so se opredelile sestavine programov za izobraževanje odraslih, ki veljajo še do danes (leto 2015). V tem dokumentu so poleg obveznih sestavin, ki jih za javnoveljavne programe izobraževanja (osnovna šola, gimnazija, programi srednje poklicnega in strokovnega izobraževanja ter programi višjega strokovnega izobraževanja) določa Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja – ZOFVI v 12. členu (1996) in za druge javnoveljavne programe izobraževanja Zakon o izobraževanju odraslih – ZIO v 10. členu (1996)¹³, predlagane še dodatne sestavine, ki jih predlagatelj (Področna kurikularna komisija z izobraževanje odraslih) utemeljuje z vidika razvoja andragoške stroke in prakse. (Prav tam, 1998, str.16)

V dokumentu je zapisano, da so sestavine, ki so predlagane in opisane, obvezne za vse javne programe, pri čemer za različne vrste javnih programov, veljavna zakonodaja (ZOFVI in ZIO) določa različne sestavine in njihovo strukturiranost, kar je potrebno upoštevati pri pripravi različnih vrst programov. Dodane pa so naslednje sestavine (Prav tam, 1998, str.22):

- utemeljenost programa,
- ciljna skupina,
- cilji izobraževalnega programa,
- organizacija izobraževanja,
- listina,
- sestavljalci programa, predlagatelj programa, datum sprejema in kdo ga je sprejel.

Za tiste programe izobraževanja odraslih, ki niso javni, sestavine, opredeljene v tem dokumentu, niso obvezne, niti ni obvezna opisana strukturiranost teh programov. Taki programi imajo lahko več ali manj sestavin, andragoška stroka pa priporoča, da so programi zapisani čim bolj celostno in s čim več sestavin, saj so kot taki kakovostna podlaga za načrtovanje izpeljevanja izobraževanja in prilagajanje le-tega specifičnim potrebam različnih skupin odraslih, ki se vključujejo v te programe.

Ta izhodišča se uporabljajo tudi še danes (leto 2015), programi, ki so pripravljeni kot javno veljavni in gredo v obravnavo tudi na Strokovni svet za izobraževanje odraslih, morajo biti zapisani z vsemi predlaganimi sestavinami, za druge ne-javne programe pa, kot smo že zapisali, so vsebine in struktura priporočljivi, še posebej, če gre za daljše programe izobraževanja (v obsegu ur, ki jih je smiselno razdeliti na več učnih enot).

V dokumentu Izhodišča za kurikularno prenovu izobraževanja odraslih in oblikovanje programov za izobraževanje odraslih (1998), so za javno veljavne programe za odrasle (izjema so program osnovan šola za odrasle in program gimnazija za odrasle ter programi poklicnih in strokovnih šol za odrasle - za te programe sestavine določata še ZOFVI in ZIO) opredeljene naslednje obvezne sestavine (prav tam, 1998, str.23-24):

1. ime programa,
2. utemeljenost programa,
3. ciljna skupina,
4. cilji vzgoje in izobraževanja oz. izobraževalnega programa,
5. obseg izobraževanja po programu,
6. pogoji za vključitev v izobraževanje, za napredovanje in dokončanje izobraževanja,
7. organizacija izobraževanja,

¹² Dokument je bil natiskan v letu 1998 (Andragoški center Slovenije).

¹³ »Oba zakona razvrščata sestavine, ki jih določata, na splošni in posebni del. Delitev je pomembna zaradi načina in postopka sprejemanja izobraževalnih programov. Ta postopek določa 15.člen ZOFVI, v katerem piše, da izobraževalne programe sprejema pristojni minister, pri čemer ustrezni strokovni svet/i splošni del predlagajo, posebni pa določajo.« (Prav tam, 1998, str.17)

8. predmetni katalogi znanja s standardi in vsebinami znanj, spretnosti in veščin, z minimalnim številom ur organiziranega izobraževalnega dela in obsegom obveznih oblik izobraževalnega dela za udeležence izobraževanja, z znanjem, ki ga morajo imeti izvajalci programa, in z javno veljavnostjo znanj, spretnosti in veščin, ki se pridobijo z izobraževanjem po programu,
9. izpitni katalog z oblikami in načini preverjanja znanja in znanji, ki se preverjajo,
10. listina,
11. sestavljalci programa, predlagatelj programa, datum sprejema in kdo ga je sprejel.

Od priprave in sprejetja navedenih Izhodišč je minilo že skoraj dvajset let in v teh letih sta kurikularna teorija in praksa nadgradili pristope načrtovanja programov in izvajanja le-teh na vseh ravneh vzgoje in izobraževanja (glej tudi gradivo Kurikul na nacionalni in šolski ravni v poklicnem in strokovnem izobraževanju, CPI, 2006).¹⁴ Prehod iz učno-snovnega v učno-ciljno načrtovanje kurikula iz devetdesetih let prejšnjega stoletja se je že dodobra utrdil, pri načrtovanju in izpeljevanju kurikula se vse bolj poudarja pomen strukturiranosti vsebin, znanja, spretnosti in kompetenc v t.i. učnih enotah in učnih izidih, na čemer temelji tudi Evropski kreditni sistem v poklicnem in strokovnem izobraževanju – ECVET, kar je smiselno prenesti tudi v teorijo in prakso izobraževanja odraslih, kar želimo strokovno podkrepiti tudi v tem priročniku.

Glede na zgoraj opredeljene obvezne sestavine javno veljavnih programov za odrasle, se opredelitev učnih enot in učnih izidov umešča v več sestavin, v predmetni katalog znanj, v izpitni katalog ter tudi v opredelitev listine, saj je v skladu z novimi strokovnimi priporočili smiselno in potrebno v listino zapisati več informacij, kot je bilo predvideno v izhodiščih v 90-tih letih prejšnjega stoletja. Ena od takšnih dodatnih informacij je tudi zapis doseženih učnih izidov, a več o tem v nadaljevanju.

Učne enote in učni izidi

ECVET priporočila uporabljajo termin učna enota kot sestavni del kvalifikacije in je sestavljena iz koherentnega niza znanj, spretnosti in kompetenc, ki jih je mogoče oceniti in ovrednotiti. Ta definicija predpostavlja, da so enote strukturirane tako celovito, da omogočajo preverjanje znanja, spretnosti in kompetence. Enota je lahko specifična za eno kvalifikacijo, ali pa skupna različnim kvalifikacijam, ali pa je sestavni del programa usposabljanja, ki ni del formalne kvalifikacije ali kurikuluma.

Učne izide je potrebno povezati v smiselno učno enoto oz. strukturirati v več učnih enot. Z uporabo enot, ki sestavljajo kvalifikacijo, olajšamo priznavanje znanj, ki jih je posameznik pridobil po različnih poteh. Definicija učne enote določa tudi njene sestavne dele, in sicer:

- **ime učne enote** (Title of the Learning unit)
- **ime kvalifikacije/izobraževalnega programa, na katerega se učna enota nanaša** (Title of the qualification to which the unit relates)
- **nivo EQF** (EQF level)
- **število ECVET točk** (ECVET points)
- **temeljne cilje učne enote oz. delovne naloge** (Main goals of the Learning unit / Core work tasks)
- **učne izide** (Learning outcomes)
- **kriterije ocenjevanja** (Criteria for assessment)

¹⁴ V pripravi (leto 2015) so tudi nova Dopolnjena izhodišča za pripravo izobraževalnih programov nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja ter programov srednjega strokovnega izobraževanja, ki bodo vključevala tudi izhodišča za pripravo programov usposabljanja in izpopolnjevanja (pripravlja delovna skupina, imenovana s strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport).

- **način ocenjevanja** (*Assessment procedures*)
- **dodatne informacije:** učno okolje (podjetje, šola ...), trajanje ... (*Additional information*)
- **avtorje** (Developed by)

ECVET priporočila določajo, da je pri oblikovanju učnih enot priporočljivo izhajati iz poklicnih aktivnosti ali nalog, saj je tako lažje doseči dogovor o prenosu kreditnih točk ali priznavanju enot. (GHK, 2012)

Iz izkušenj prve generacije ECVET pilotnih projektov je razvidno, da je lažje poiskati skupne točke v različnih kvalifikacijah, tudi znotraj nacionalnih sistemov, če izhajamo iz poklicnih aktivnosti, delovnih procesov, za katere se usposablja v kvalifikaciji, kot če enote oblikujemo na podlagi kurikularnih standardov.

Nekateri projekti druge generacije ECVET pilotnih projektov so uporabili ta pristop pri oblikovanju učnih enot na podlagi zaključenih delovnih nalog, področij dela, področij kompetenc, ki so tipične za neki poklic.

Kadar enota izhaja iz področij dela, je njena vsebina jasno razumljiva tako za delodajalce, kot za učence. Poleg tega je lažje določiti procese ocenjevanja in vrednotenja učnih izidov.

Enota naj bi bila oblikovana tako, da jo lahko zaključimo, ocenimo kot celoto in neodvisno od drugih enot. Generalno naj bi bili v enoti opisani vsi učni izidi, ki se naj bi preverjali. Da pa ne bi prišlo do naštevanja učnih izidov v prevelikih podrobnostih, je potrebno paziti, da se navedejo glavni, bolj kompleksni učni izidi.

Osredotočenje na učne izide pomeni, da nam ni več v prvi vrsti pomembno, koliko časa traja neka učna aktivnost, niti kje se je zgodila. Najpomembnejše je, kaj bo učeči se zmožen narediti po zaključku določene učne aktivnosti. Na tak način je mogoče pridobiti kvalifikacijo s priznavanjem manjših delov, ki tvorijo celoto. Na tak način lahko povežemo formalno in neformalno učenje, ki skupaj vodita h kvalifikaciji.

Učni izidi so lahko oblikovani v povezavi s tečaji, programskimi enotami, z moduli, s programi. V teh povezavah se učni izidi povezujejo v kvalifikacijo oz. izobrazbo. (Povzeto po Slovensko ogrodje kvalifikacij. Predlog medresorske delovne skupine za pripravo nacionalnega ogrodja kvalifikacij. Ljubljana, 2011.)

Z osredotočenostjo na učne izide podpiramo **kakovost**. Udeležencem je bolj jasno, kaj se od njih pričakuje v programu, učitelj je bolj osredotočen pri podajanju vsebine in omogočajo bolj jasno načrtovanje in izvedbo ocenjevanja.

Pri zapisih učnih izidov upoštevamo naslednje principe:

- uporabljamo aktivne, enoznačno razumljene glagole, lahko si pomagamo s katero od taksonomij, recimo Bloomovo, Marzanovo,
- zapisi naj bodo konkretni in kontekstualizirani, nanašajo naj se na specifično znanje ali spretnost,
- izogibajmo se splošnim, nespecifičnim zapisom, učni izidi naj bodo zapisani na kratko.
- zapis naj vsebuje tudi kvalifikacijski nivo, upoštevajmo stopnjo samostojnosti in odgovornosti,
- učni izidi morajo biti takšni, da jih lahko merimo in opazujemo. Pri tem moramo vedno razmišljati o načinih ocenjevanja posameznega učnega izida,

- Pri pisanju učnih izidov moramo biti pozorni na čas, ki je potreben za doseganje le teh.

Primer zapisa učne enote in učnih izidov po predstavljenih priporočilih je opisan v **prilogi 1** - Oblikovanje učnih enot z uporabo ECVET principov.

Ocenjevanje

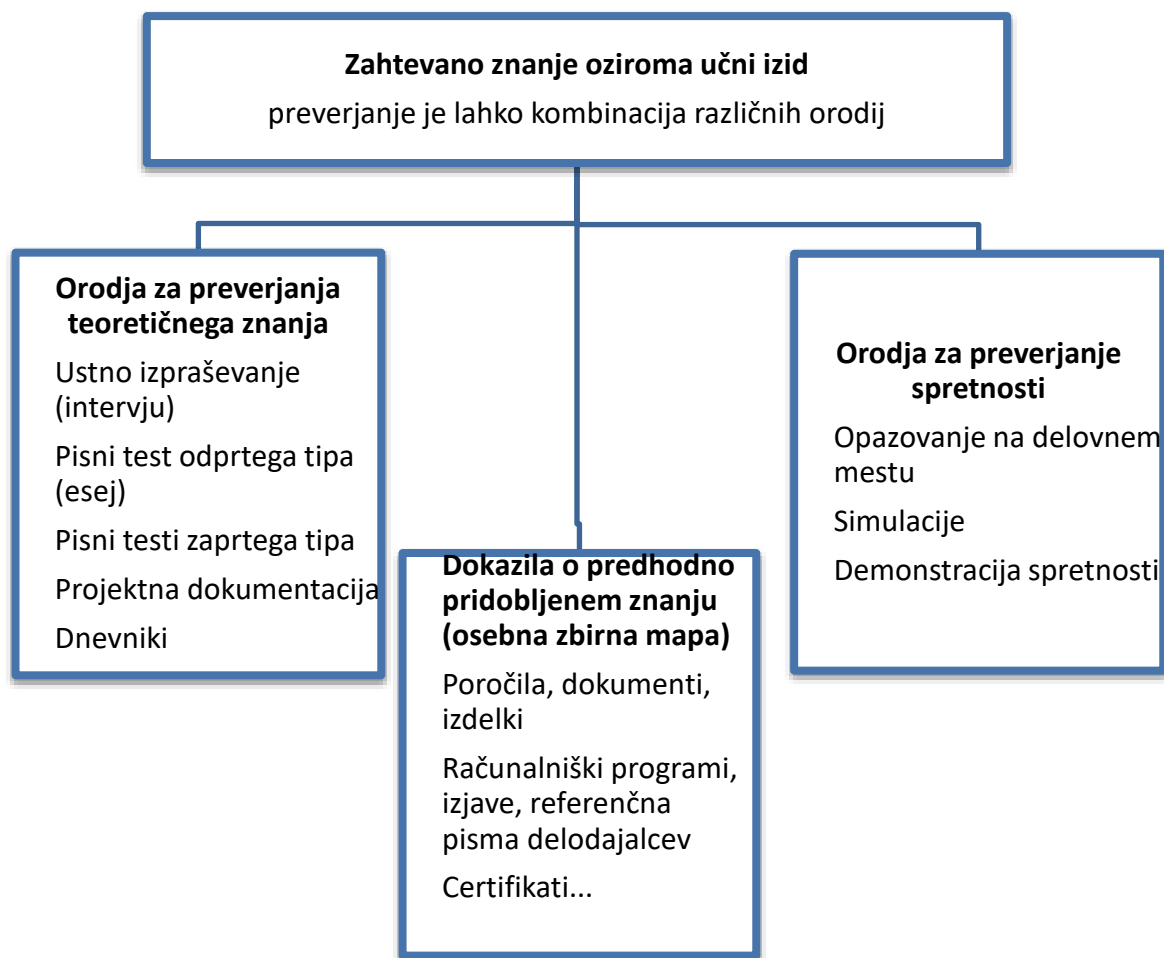
Preverjanje/ocenjevanje obstoječega znanja je postopek, s katerim preverimo obseg in stopnjo znanja, pridobljenega v različnih učnih okoljih oziroma je "merjenje" kandidatovih obstoječih učnih izidov z namenom, da potrdimo učne izide kandidata v odnosu do določenih standardov.

Pomemben vidik priznavanja je zaupanje med izvajalci, da je dokazilo, ki priča o posameznikovih kompetencah zaupanja vredno. Zato je preverjanje znanja, ki se izvaja ob končani učni enoti zelo pomembno, saj je od medsebojnega zaupanja med sistemi odvisno ali se bodo posamične enote priznavale v različnih sistemih.

V procesu načrtovanja in nato v procesu izvajanja učnih enot pa je potrebno načrtovati metode preverjanja znanja, ki ustrezajo tipu znanja, ki ga želimo preveriti ter kdo bo znanja preverjal. Pomembno je tudi omogočiti udeležencem, da skozi samoevalvacijo presodijo svoje dosežene kompetence, predvsem pa se srečajo s pričakovanimi učnimi izidi še preden se začne usposabljanje.

Za kandidata je pomembno, da pozna metode preverjanja ter vsebine preverjanja že v fazi, ko začenja z usposabljanjem, saj bo tako lahko usmerjal svoj proces učenja. Za izvajalca usposabljanja pa je kakovostno preverjanje znanja pomembno zato, ker s potrdilom, ki ga izda kandidatu ob zaključku usposabljanja, zagotavlja, da ima kandidat osvojene kompetence, ki so bile preverjene.

Shema 4: Načini preverjanja znanja oziroma učnih izidov¹⁵

Potrdila in dokazila o zaključenih učnih enotah

V postopku priznavanja znanj in spretnosti, pridobljenih v različnih učnih okoljih, torej ne samo v formalnem učnem procesu v šoli, igrajo dokazila veliko vlogo. Od njihove kakovosti je odvisno, koliko teh predhodno pridobljenih znanj, spretnosti in kompetenc nam bodo lahko priznali v procesu priznavanja.

Dokazilo o zaključeni učni enoti je informacija o tem ali je posameznik dosegel učni izid in kako je bilo znanje preverjeno.

Med kriteriji za vrednotenje dokazil se sama vsebina ne pojavlja eksplicitno, vendar je pri vsebini potrdila, posebej pri potrdilih iz tečajev ali usposabljanj ter tudi pri referenčnih pismih delodajalcev zelo pomembno kako so zapisane kompetence.

¹⁵ Zagotavljanje kakovosti priznavanja neformalno in priložnostno pridobljenega znanja, Helena Žnidarič, Andrej Vukovič, Barbara Kunčič

Ob zaključku programa usposabljanja ali tečaja izvajalec podeli potrdilo, ki naj dokazuje pridobljena znanja in spretnosti. V velikih primerih na dokazilih iz tečajev ali usposabljanj najdemo podatke o tečajniku (ime in priimek), nazivu tečaja ter urah trajanja tečaja. Iz teh podatkov pa presojevalci težko ocenijo kakšna so konkretna znanja in spretnosti, ki jih je pridobil kandidat. Zato je pri zapisu osvojenih znanj in spretnosti potrebno paziti, da navedemo znanja, spretnosti in/ali kompetence, ki jih je kandidat pridobil. Če se je usposabljanje ali tečaj zaključil z izdelkom ali preverjanjem znanj, je to tudi potrebno zapisati.

V projektu MUNUS 2 so bila izdelana Priporočila za potrdila o izobraževanju ali usposabljanju, ki jih navajamo v nadaljevanju¹⁶:

Potrdilo o usposabljanju naj bi vsebovalo naslednje podatke:

1. podjetje, ustanova, ki ga izdaja

Podatek naziv podjetja je osnoven, ker po njemu prepoznamo pravno osebo, ki izdaja potrdilo in zato je podatek tudi obvezen. Prepoznavnost podjetja izboljšamo če navedemo: ulico in številko, kraj oz. Sedež podjetja

2. kraj in datum (izobraževanja, usposabljanja)

Podatek **kraj** in **datum izvedbe** je osnoven in zato obvezen, ker po njem prepoznamo sedež izvajanja in lahko ocenimo starost pridobljenega znanja.

3. komu ga izdaja (ime in priimek, rojstvo)

Podatek je osnoven in zato obvezen. Podatki o rojstnem datumu prejemnika potrdila so obvezni saj zagotavljajo možnost preverjanja avtentičnosti potrdila.

Neobvezen podatek: podjetje lahko navede tudi interno številko delavca.

4. naziv programa usposabljanja

Podatek je osnoven in zato obvezen, ker po njem prepoznamo vrsto izobraževanja ali usposabljanja.

- ure trajanja programa v celoti
- navedba št. ur praktičnega usposabljanja ob delu za pridobitev usposobljenosti (pred preverjanjem usposobljenosti)

Podatek je pomemben ker je praktično usposabljanje na delovnem mestu ključnega pomena za pridobivanje spretnosti na delovnem mestu in je zato pomembno, da je to zapisano posebej v potrdilu.

5. interna kataloška številka izobraževalnega programa

Podatek ni obvezen, po njem prepoznamo ali ima podjetje urejene interne standarde izobraževanja ali usposabljanja.

6. (preverjanje) usposobljenosti (ocena usposabljanja - uspešno, drugo...)

V kolikor se je program usposabljanja ali tečaj zaključil s preverjanjem znanja ali z izdelkom, se to zapiše v potrdilu.

7. navedba pridobljenih znanj in spretnosti

Ob zaključku programa usposabljanja ali tečaja izvajalec podeli potrdilo, ki naj dokazuje pridobljena znanja in spretnosti. V velikih primerih na dokazilih iz tečajev ali usposabljanj najdemo podatke o tečajniku (ime in priimek), nazivu tečaja ter urah trajanja tečaja. Iz teh podatkov pa presojevalci težko

¹⁶ Priznavanje neformalno pridobljenega znanja – PNZ, Priporočila za izvajalce, MUNUS 2, 2012

ocenijo kakšna so konkretna znanja in spretnosti, ki jih je pridobil kandidat. Zato je pri zapisu osvojenih znanj in spretnosti potrebno paziti, da navedemo znanja, spretnosti in/ali kompetence, ki jih je kandidat pridobil.

V primeru večjega navajanja, se ta točka prenese na drugo stran kot samostojna enota, lahko pa ima potrdilo tudi prilogo, kjer je zapisan program z vsebinami in časom trajanja posamezne vsebine.

8. zastopnik ali odgovorna oseba podjetja

Podatek je obvezen, ker gre za navedbo odgovorne osebe podjetja. običajno je to oseba, ki je zastopnik podjetja ali pooblaščen oseba s strani zastopnika podjetja.

9. izpitna komisija (predsednik in člani)

podatek je obvezen v primeru preizkusa znanja ali usposobljenosti.

Zaključek

V tem priročniku smo želeli izpostaviti ključne elemente ECVET-a v podporo uresničevanju koncepta vseživljenjskega učenja v praksi. Slovenska skupina ECVET je pod vodstvom CMEPIUS-a na v letu 2014 organizirala dva seminarja na temo ECVET v Vseživljenjskem učenju. Poleg uvodnih predstavitev o udejanjanju načel ECVET-a v evropski praksi poklicnega in strokovnega izobraževanja, so udeleženci obeh seminarjev predstavili tudi primere dobrih praks v slovenskem prostoru, ko se v izobraževanju odraslih že uveljavlja zapis programov neformalnega izobraževanja in usposabljanja tudi v obliki učnih enot in učnih izidov.

Pri tem pa so med praktiki oz. izobraževalci odraslih še vedno prisotna odprta vprašanja, kaj je dober zapis učnih enot in učnih izidov, kateri načini ocenjevanja učnih izidov so primerni, kaj in kako lahko udeležencu priznamo, da je že pridobil pred vključitvijo v izobraževanja (predvsem je veliko vprašanj in dilem, kako priznavati neformalno in priložnostno pridobljeno znanje, spretnosti in kompetence), kaj zapisati v potrdilo, ki ga udeleženci dobijo na koncu izobraževanja ali usposabljanja idr.

Zato priporočamo, da se konkretna izobraževanja za vse navedene teme nadaljujejo ter tudi tako podpre izobraževalce odraslih, da bodo njihovi programi čim kakovostnejši ter bodo čim učinkoviteje odgovorili na potrebe na trgu dela in na individualizirane potrebe posameznega udeleženca.

Da so to zelo aktualne teme, potrjujejo tudi ključna vprašanja, o katerih so razpravljali udeleženci evropskega ECVET foruma v novembru 2015 v Barceloni: (več o tem tudi na spletni strani: <http://www.ecvet-team.eu/en/training-and-events/annual-ecvet-forum-2015>)

Kako lahko uporaba učnih enot, ki temeljijo na učnih izidih, pomaga posamezniku, da so njegove spretnosti ustrezne na trgu dela?

Kako lahko uporaba učnih enot, ki temeljijo na učnih izidih, naredi izobraževanje in usposabljanje bolj učinkovito in razvija spretnosti, ki so potrebne na trgu dela?

Kako lahko uporaba učnih enot, ki temeljijo na učnih izidih, s sistemom vrednotenja že pridobljenega znanja, spretnosti, kompetenc (»validation of prior learning«), pomaga pokriti potrebe na trgu dela?

Odgovori so v razvijanju fleksibilnih kvalifikacij, ki bodo vključevale ključne in poklicne kompetence, ki bodo sledile potrebam na trgu dela in se fleksibilno prilagajale tako v strukturi kot vsebini. Ključno je, da se izobraževalni sistem še učinkoviteje poveže s podjetji, da delovna mesta postajajo učna mesta, da je v proces poučevanja potrebno prinesiti še več modernizacije in uporabe IKT-ja ter vrednotenje že pridobljenega znanja, spretnosti in kompetenc, pri čemer se še posebej izpostavlja pomen neformalno in priložnostno pridobljenega znanja, o čemer smo pisali tudi v tem priročniku.

Literatura in viri

Luomi, K. in D. Uličná. 2012. *Description of units of learning outcomes – Examples from the 2nd generation of ECVET pilot projects*. http://www.ecvet-projects.eu/Documents/Examples_Units%20of%20LO_guidelines_2nd%20generation.pdf

Mali, D. 2014. *Priročnik za uporabo ECVET orodij v projektih mobilnosti v poklicnem in strokovnem izobraževanju*. <http://www.cmepius.si/poklicno-izobrazevanje/slovenska-skupina-ecvet-ekspertov/>

Muršak, J. 2012. *Temeljni pojmi poklicnega in strokovnega izobraževanja*. Ljubljana. CPI

ECVET Users's Group. 2012. *Using ECVET to Support Lifelong Learning*. Bruselj: GHK Consulting. http://www.ecvet-projects.eu/Documents/ECVET_Lifelong_Learning_LLL_Final_Web_ISBN.pdf

Evropska Komisija. 2010. *Evropa 2020, Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast*. http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_SL_ACT_part1_v1.pdf

Finnish National Board of Education. 2012. *FinECVET as a Pioneer*. http://www.oph.fi/download/143718_Finecvet_as_a_pioneer.pdf

Center RS za poklicno izobraževanje. 2006. *Kurikul na nacionalni in šolski ravni v poklicnem in strokovnem izobraževanju*. Ljubljana

Nacionalni kurikularni svet, Področna kurikularna komisija za izobraževanje odraslih. 1998. *Izhodišča za kurikularno prenovo izobraževanja odraslih in oblikovanje programov za izobraževanje odraslih (sprejel Strokovni svet v 1997)*. Andragoški center Slovenije.

Žnidarič, H., Vukovič, A., Kunčič, B. 2012. *Priznavanje neformalno pridobljenega znanja – PNZ, Priporočila za izvajalce*. http://munus2.scng.si/files/2012/10/Munus_NPZ_NG-tisk-9.10.2012_210x210.pdf

Center RS za poklicno izobraževanje. 2012. *Zagotavljanje kakovosti priznavanja neformalno in priložnostno pridobljenega znanja*. Ljubljana. http://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/Publikacije/zbornik_Zagotavljanje-kakovosti_5.pdf

Ostali spletni viri:

Spletna stran: <http://www.cmepius.si/poklicno-izobrazevanje/slovenska-skupina-ecvet-ekspertov/>

Spletna stran: <http://www.ecvet-team.eu/en>

Spletna stran:

http://kakovost.acs.si/dokumenti/Programi%20za%20brezposelne/Program%20_Ponudnik%20tradicionalnih%20izdelkov-za%20splet.pdf

Spletna stran: <http://www.ecvet-team.eu/en/training-and-events/annual-ecvet-forum-2015>

PRILOGA 1: Oblikovanje učnih enot z uporabo ECVET načel

Oblikovanje učnih enot in definiranje učnih izidov poteka v več fazah.

1. V prvi fazi izhajamo iz poklicnih aktivnosti, delovnih procesov, za katere se usposablja v tečaju, modulu, programu usposabljanja. Enote oblikujemo na podlagi zaključenih delovnih nalog, področij dela, področij kompetenc, ki so tipične za nek poklic.

V tej fazi lahko uporabimo že veljaven poklicni standard, ki je v poklicnem in strokovnem izobraževanju pravna podlaga za Nacionalne poklicne kvalifikacije ali/in izobraževalne programe. V kolikor ni poklicnega standarda naredimo analizo delovnega procesa. Pri tem si lahko pomagamo s spodnjo tabelo.

Najprej definiramo faze v procesu dela, zraven zapišemo orodja, pripomočke, delovna sredstva, ki jih oseba potrebuje, da to nalogo izvede, katere informacije ali znanja mora imeti za to in ali pri tem s kom sodeluje.

Vse te informacije nam pomagajo v nadaljevanju pri oblikovanju zaokroženih učni enot.

Faze	Orodja sredstva	Zahtevane informacije	Sodelovanje - s kom komuniciram

1. Oblikovanje širših učnih enot.

Enota naj bi bila oblikovana tako, da jo lahko zaključimo, ocenimo kot celoto in neodvisno od drugih enot. Generalno naj bi bili v enoti opisani vsi učni izidi, ki se naj bi preverjali. Da pa ne bi prišlo do naštevanja učnih izidov v prevelikih podrobnostih, je potrebno paziti, da se navedejo glavni, bolj kompleksni učni izidi.

Primer oblikovanja učne enote z uporabo ECVET principov na primeru programa usposabljanja PONUDNIK TRADICIONALNIH IZDELKOV, PRIDELKOV, STORITEV (vir: <http://kakovost.acs.si/dokumenti/Programi%20za%20brezposelne/Program%20Ponudnik%20tradicionalnih%20izdelkov-za%20splet.pdf>), ki je nastal v letih 2010-2011 v okviru projekta Andragoškega centra Slovenije, Razvoj kakovosti izobraževalne ponudbe za brezposelne v izbranih regijah. Nosilec razvoja programa usposabljanja je Ljudska univerza Ajdovščina.

Program usposabljanja PONUDNIK TRADICIONALNIH IZDELKOV, PRIDELKOV, STORITEV je sestavljen iz modulov, ki imajo več tem. Teme so opredeljene z zmožnostmi, znanji, metodami dela, itd.

Pri poskusu oblikovanja učnih enot z uporabo ECVET principov na danem primeru izhajamo iz gradiva, ki je na razpolago, torej programa usposabljanja. V kolikor bi imeli kot podlago popisane faze dela, bi lahko oblikovali drugačne učne enote. V tem primeru nam služi modul kot učna enota.

V primeru, ki je podan spodaj smo izpustili informaciji: Nivo EQF/ SOK in število ECVET točk, saj bi morali narediti povezavo na formalne izobraževalne programe oziroma kvalifikacije, ki so umeščene v Slovensko ogrodje kvalifikacij.

Ime učne enote: **MREŽENJE PONUDNIKOV TRADICIONALNIH IZDELKOV, PRIDELKOV IN STORITEV KOT OBLIKA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA**

Ime kvalifikacije/izobraževalnega programa, na katerega se učna enota nanaša: **PONUDBNIK TRADICIONALNIH IZDELKOV, PRIDELKOV, STORITEV**

Nivo EQF/ SOK

Število ECVET točk

Temeljni cilji učne enote oz. delovne naloge:

1. Prepozna sorodne ponudnike tradicionalnih izdelkov, pridelkov in storitev lokalnega področja in se vključuje v obstoječe mreže ponudnikov ali vzpostavlja nove mreže.
2. V timu oblikuje poslovne ideje za ponudbo tradicionalnih izdelkov, pridelkov in storitev lokalnega področja ter razvoj novih mrež.
3. Pozna in uporablja predpise za označevanje lokalnih blagovnih znamk oz. označb ter razlikuje med različnimi označevanji izdelkov in pridelkov.

Učni izidi:

Udeleženec je zmožen:

1. Opredeliti prednosti vključevanja lastne ponudbe tradicionalnih izdelkov, pridelkov in storitev v obstoječe mreže ponudnikov.
2. Opredeliti možne načine vključevanja lastne ponudbe tradicionalnih izdelkov, pridelkov in storitev v obstoječe mreže ponudnikov.
3. Primerjati prednosti in slabosti mrežnega trženja na konkretnem primeru.
4. Predstaviti elemente socialnega podjetništva in pojasniti kako se lahko uporabijo pri mreženju ponudnikov tradicionalnih izdelkov, pridelkov in storitev.
5. Pojasni razliko med znaki (Zajamčena tradicionalna posebnost, Zaščitena označba porekla, Zaščitena geografska označba, ekološka oznaka).
6. Pojasni razliko med oznakama tradicionalni in lokalni izdelek.
7. Ovrednoti možnost lastne ponudbe ustrežanju predpisom lokalnih blagovnih znamk oz. označb ter izdelava nabor izdelkov, ki bi bili lahko zaščiteni z oznakami.
8. Izdelati plan povezovanja lastne ponudbe v obstoječi mreži lokalnih ponudnikov.
9. V timu oblikovati skupno poslovno idejo, kako bi bilo mogoče povezati posamično dejavnost tradicionalnih izdelkov, pridelkov in storitev v skupno omrežje ponudnikov
10. Izdelati idejni načrt mreže ponudnikov na turistični poti.

Način ocenjevanja

Izdelava idejnega načrta mreže ponudnikov, predstavitev naloge ter ustni zagovor.

Primer praktične naloge:

Izdelava idejnega načrta mreže ponudnikov na turistični poti.

1. Predstavi ponudnike tradicionalnih izdelkov, pridelkov in storitev v lokalnem okolju.
2. Predstavi že obstoječe mreže ponudnikov v lokalnem okolju.
3. Opredeli možne načine vključevanja lastne ponudbe tradicionalnih izdelkov, pridelkov in storitev v obstoječe mreže ponudnikov.
4. Ovrednoti možnost lastne ponudbe ustrežanju predpisom lokalnih blagovnih znamk oz. označb ter izdelava nabor izdelkov, ki bi bili lahko zaščiteni z oznakami

Kriteriji ocenjevanja:

Področja ocenjevanja	Merila ocenjevanja	Delež
Strokovna naloga	• Uporaba različnih virov informacij (splet, literatura, brošure, ...). • Naloga vsebuje vse zahtevane informacije. • Naloga je strukturirana v skladu s kriteriji za pripravo seminarских nalog v srednjih šolah. • Preglednost dokumentacije (upošteva se vsebinska smiselnost zaporedja vložkov in primernost kazala)	40
Predstavitev naloge	• Uporaba strokovne terminologije. • Izvedba predstavitve z uporabo IK tehnologije. • Predstavitev izvedena v določenem časovnem obsegu.	30
Zagovor	• Pravilnost in kompleksnost podanih odgovor.	30
Skupaj		100
Uspešnost opravljene naloge: 80%		

Dodatne informacije: učno okolje (podjetje, šola, ...), trajanje ...

Avtorji:

PRILOGA 2: Terminologija

Enota ECVET (ang. unit ECVET): skupek znanja, spretnosti in kompetenc, ki predstavljajo koherenten del kvalifikacije. Enota je lahko najmanjši del kvalifikacije, ki ga je mogoče oceniti, prenesti, ovrednotiti in po možnosti certificirati. Lahko se nanaša samo na eno ali na več različnih kvalifikacij. Značilnosti enot (vsebine, obseg, celotno število enot, ki sestavljajo kvalifikacijo), določijo pooblaščen organi, odgovorni za kvalifikacije na določeni ravni. Opredelitev in opis enot se lahko razlikuje glede na kvalifikacijske sisteme in postopke posameznih organov. Ne glede na to, naj bi v sistemu ECVET za vsako enoto določili:

- splošno poimenovanje enote
- seznam znanja, spretnosti in kompetenc, ki jih enota vsebuje
- kriterije za oceno ustreznosti izkazanih rezultatov učenja

Kompetenca: široka izjava, ki podaja oris znanj, spretnosti in stališč učenca, dijaka, diplomanta in so podprte z učnimi izidi. Ocenjevanje kompetenc se ne nanaša le na spretnosti, ampak zahteva tudi ustrezno znanje in stališča. (D. Kennedy, 2015, str. 65)

Učna enota: ECVET priporočila uporabljajo termin učna enota kot sestavni del kvalifikacije in je sestavljena iz koherentnega niza znanj, spretnosti in kompetenc, ki jih je mogoče oceniti in ovrednotiti. Ta definicija predpostavlja, da so enote strukturirane tako celovito, da omogočajo preverjanje znanja, spretnosti in kompetence. Enota je lahko specifična za eno kvalifikacijo ali pa skupna različnim kvalifikacijam ali pa je sestavni del programa usposabljanja, ki ni del formalne kvalifikacije ali kurikuluma.

Učni izidi: določajo kaj nekdo ob zaključku neke programske enote zna narediti, uporabiti, našteti, itd. So konkretizirani cilji enote programa in napisani tako, da omogočajo preverjanje in ocenjevanje. (ECVET priporočila)

Vrednotenje (validacija) je proces potrditve učnih rezultatov posameznika, ki so bili primerjani z obstoječimi standardi in ga je izvedla pooblaščen inštitucija in vključuje naslednje faze::

IDENTIFICIRANJE posameznikovih učnih izidov, ki jih je pridobil v neformalnem ali priložnostnem učenju;

DOKUMENTIRANJE posameznikovih učnih izidov, ki jih je pridobil v neformalnem ali priložnostnem učenju;

OCENJEVANJE posameznikovih učnih izidov, ki jih je pridobil v neformalnem ali priložnostnem učenju;

CERTIFICIRANJE rezultatov ocenjevanja posameznikovih učnih izidov, ki jih je pridobil v neformalnem ali priložnostnem učenju v obliki kvalifikacije ali kreditov, ki vodijo k pridobitvi kvalifikacije.

Priznavanje predhodnega učenja je validacija učnih izidov, pridobljenih tako v formalnem kot neformalnem učenju pred postopkom validacije. (Priporočila Sveta EU iz leta 2012)